

Aziatische hoornaar

Vespa velutina

Laatste update: 7-7-2021

De Aziatische hoornaar is een grotendeels zwarte wesp. Hij heeft een oranje gezicht en op zijn lijf een smalle, gele band vooraan en een brede, oranje band achteraan. De koningin is maximaal 3 cm groot, de werksters zijn tussen de 17 en 24 mm groot. De Aziatische hoornaar lijkt op de inheemse hoornaar, maar is iets kleiner.

Meer informatie:

- [Herkennen en opsporen nesten Aziatische hoornaar](#)
- [EIS-site over Aziatische hoornaar](#)

Foto: Père Igor (<https://commons.wikimedia.org/wiki>)

1. Aanwezigheid en effect in Europa

Stand van zaken in 2021

De Aziatische hoornaar heeft zich gevestigd in Frankrijk, België en het noorden van Spanje en wordt in steeds meer landen waargenomen, inmiddels ook in het zuidelijke deel van Nederland. De verwachting is dat deze wesp zich kan vestigen in een groot deel van Europa.

Effect op biodiversiteit / ecosysteem

De Aziatische hoornaar eet honingbijen, andere vliesvleugeligen (alle bijen, mieren en hommels) en ook vliegen, vlinders en rupsen. Hierdoor neemt het aantal insecten af dat zorgt voor de bevruchting van planten. Het is nog onduidelijk hoe groot het effect hiervan is. Als de Aziatische hoornaar zich vestigt zijn populatieafnamen van wilde bijen, inclusief hommels te verwachten. In natuurgebieden heeft de afname van bestuivers potentieel een negatief effect op de bestuiving van planten, en dus ook op de groei van beschermde plantensoorten.

Effect op ecosystemendiensten

Er zijn geen effecten op [ecosysteemdiensten](#) bekend.

Overige effecten

Voor de mens is een steek van de Aziatische hoornaar vergelijkbaar met die van een gewone wesp, pijnlijk maar niet levensbedreigend (tenzij iemand allergisch is). Steken op gevoelige plekken en veel steken tegelijk kunnen wel gevaarlijk zijn.

Als de Aziatische hoornaar zich vestigt, kan economische schade ontstaan door schade aan bijenvolken vanwege bijensterfte en afnemende honingproductie.

Deze effecten waren aanleiding voor plaatsing van deze soort op de [Unielijst](#) van [EU-verordening 1143/2014](#).

2. Aanwezigheid en effect in Nederland

Stand van zaken medio 2021

In september 2017 is voor het eerst een nest waargenomen, in Zeeland. In 2018 is twee keer een nest gevonden, in Zeeland en Zuid-Holland. Ook in 2019 zijn er twee nesten waargenomen. In 2020 zijn er op 26 locaties Aziatische hoornaars gesignaleerd. Aangenomen wordt dat in ieder geval op 17 locaties een nest aanwezig is geweest. De meeste hiervan zijn opgespoord en vernietigd, maar in 6 gevallen is het zomernest niet gevonden.

Effecten

Zie onder '1. Aanwezigheid en effect in Europa'.

3. Wet- en regelgeving

De Aziatische hoornaar staat sinds augustus 2016 op de Unielijst van invasieve exoten ([EU-verordening 1143/2014](#)). Een soort die op de EU-lijst staat mag o.a. niet meer worden verhandeld en gehouden. Verder geldt voor lidstaten de plicht om in de natuur aanwezige populaties op te sporen, te verwijderen, of als dat niet lukt, zodanig te beheren dat verspreiding en schade zoveel mogelijk wordt voorkomen.

4. Wat te doen?

Indien u een Aziatische hoornaar of nest van de Aziatische hoornaar waarneemt, raadpleeg dan bovengenoemd herkennings- en informatiemateriaal. Voor het opsporen van een nest is een [handleiding](#) gemaakt. Er zijn veel soorten die lijken op de Aziatische hoornaar, zoals de Europese hoornaar (*Vespa crabro*) of de hoornaarzwefvlieg (*Volucella zonaria*). Zekere meldingen van een Aziatische hoornaar of een nest kunnen worden doorgegeven via [waarneming.nl](#).

Aziatische hoornaars zijn niet agressief en zullen alleen steken als het voortbestaan van henzelf of hun nest bedreigd wordt. Verwijder zomernesten daarom niet zelf. Bij de bestrijding van nesten is het van belang om beschermende kleding te dragen.

Provincies zijn verantwoordelijk voor het nemen van eliminatie- en beheersmaatregelen ter uitvoering van de EU-exotenverordening. Dit kunnen zij doen samen met water- en terreinbeheerders en anderen.

5. Meer informatie

Oorsprongsgebied

De Aziatische hoornaar in Europa is de ondersoort *Vespa velutina nigrithorax*. Deze komt oorspronkelijk uit enkele gematigde streken van Azië: Kashmir (India), Bhutan en China. De Aziatische hoornaar is inheems in o.a. Bangladesh, Bhutan, China, India, Indonesië, Korea, Laos, Maleisië, Thailand en Vietnam.

Habitat

De Aziatische hoornaar kan in allerlei biotopen voorkomen. Vereisten zijn: bomen om in te nestelen en de aanwezigheid van veel, wat grotere insecten. In Frankrijk en Spanje komt de Aziatische hoornaar voor in zowel stedelijke en agrarische gebieden als in bosgebieden.

Introductieroute Europa

Introductie in Europese landen vindt plaats door natuurlijke verspreiding vanuit gevestigde populaties in een buurland. Ook via de import van hout(producten) waarin een bevruchte koningin aanwezig is kan de soort in Europa komen. Een Aziatische hoornaar in winterslaap kan minstens vier maanden overleven. Dit is lang genoeg om via een importroute in Europa te komen. Hout dat al behandeld wordt om boomziektes te bestrijden, vormt geen risico omdat de behandelmethoden ook de Aziatische hoornaar doden. Andere mogelijke introductieroutes zijn: import van goederen, fruit, snijbloemen en planten met grond.

Aanwezigheid in de EU

Links: verspreiding in Europa in 2019, rechts mogelijke vestiging in de EU (en het Verenigd Koninkrijk)

Introductieroute Nederland

De soort is in Nederland gearriveerd door natuurlijke verspreiding vanuit de populaties in België.

Aanwezigheid in Nederland

De eerste waarneming in Nederland was in 2017 in Dreischor (Zeeland). Het nest is vernietigd. In 2018 zijn in de gemeente Sluis (Zeeland) en in Spijkenisse (Zuid-Holland) nesten gevonden en vernietigd. In 2019 zijn twee nesten aangetroffen en vernietigd, een voorjaarsnest in Raamsdonk (Noord-Brabant) en een nest in Vlaardingen (Zuid-Holland). In 2020 zijn er tenminste 17 nesten aanwezig geweest, waarvan de meeste zijn gevonden en vernietigd. In 6 gevallen is, ondanks alle inspanningen, het zomernest niet gevonden. Omdat uit elk zomernest honderden koninginnen kunnen komen die in de wijde omtrek een plek zoeken om te overwinteren en een nieuwe kolonie te stichten, wordt voor 2021 een toename van het aantal waarnemingen verwacht.

Kans op introductie, vestiging en verspreiding

De Aziatische hoornaar heeft zich in korte tijd gevestigd in meerdere Europese landen. De populaties stammen waarschijnlijk af van één koningin die in 2004 is meegereisd met geïmporteerde keramische bonsaipotten in Zuid-Frankrijk. Daarna heeft de Aziatische hoornaar zijn verspreidingsgebied snel uitgebreid. In België wordt de soort als gevestigd beschouwd. In Nederland was de eerste waarneming in 2017, waarna ook hier het aantal waarnemingen is toegenomen. Het klimaat van de meeste Europese landen, inclusief Nederland, is geschikt voor deze soort. De Aziatische hoornaar heeft een groot aanpassingsvermogen. En een enkele bevruchte koningin is in staat een nieuwe kolonie te vormen.

Risicobeoordeling

[Europese risicobeoordeling](#)

6. Bronnen

- [Europese risicobeoordeling](#)
- [Nederlands soortenregister](#)
- EU-factsheet
- [Cabi-datasheet Vespa velutina, 2019](#). Bezocht op 15-10-2019
- [Vespavelutina.eu](#). Bezocht op 1-7-2021